Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

26 юли 2017 година*

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Достъп до правосъдие при дела с презграничен елемент — Директива 2003/8/ЕО — Минимални общностни правила относно правната помощ, предоставяна по подобни дела — Приложно поле — Уредба в дадена държавата членка, предвиждаща, че не подлежат на възстановяване разноските за писмен превод на свързаните документи, необходими за разглеждането на дадена молба за правна помощ“

По дело C-670/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание на член 267 ДФЕС от Bundesarbeitsgericht (Федерален съд по трудови спорове, Германия) с акт от 5 ноември 2015 г., постъпил в Съда на 15 декември 2015 г., в рамките на производство по дело

Jan Šalplachta,

СЪДЪТ (пети състав)

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, M. Berger, E. Levits и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 9 ноември 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за г-н Šalplachta, от K. Jurisch и P. Probst, Rechtsanwälte,

– за германското правителство, от M. Hellmann, T. Henze и J. Mentgen, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от L. Březinová, M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за испанското правителство, от M. Sampol Pucurull, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от M. Heller и M. Wilderspin, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 1 февруари 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на членове 1 и 2 от Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 година за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26, 2003 г., стр. 41; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 41):

2 Това запитване е представено в рамките на производство, образувано по инициатива на Jan Šalplachta относно изплащането на дължимо трудово възнаграждение от предходния му работодател, Elektroanlagen & Computerbau GmbH.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 5, 6, 18 и 23 от Директива 2003/8:

„(5) Настоящата директива се стреми да насърчи прилагането на правна помощ при презгранични спорове за лица, които не притежават достатъчно средства, когато е необходима помощ за гарантиране на ефективен достъп до правосъдие. Общопризнатото право на достъп до правосъдие се потвърждава също и от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

(6) Нито липсата на средства на страна по съдебен процес, независимо дали тя се явява ищец или ответник, нито трудностите, възникващи от презграничния обхват на спора, не е допустимо да възпрепятстват ефективния достъп до правосъдие.

[…]

(18) Сложността и различията между правните системи на държавите членки, както и разходите, които са присъщи на презграничния мащаб на спора, не следва да правят невъзможен достъпа до правосъдие. Правната помощ следва съобразно с това да покрива разходите, които са директно свързани с презграничния мащаб на спора.

[…]

(23) Тъй като правната помощ се дава от държава[та] членка, в която заседава съдът или където се търси принудително изпълнение, освен помощ преди съдебен процес, ако кандидатът за правна помощ не е с местоживеене или с обичайно пребиваване в държавата членка [на сезирания съд], тази държава членка трябва да прилага своето собствено законодателство в съответствие с принципите на настоящата директива“.

4 Член 1 от Директива 2003/8 е озаглавен „Цели и приложно поле“ и гласи следното:

„1. Целта на настоящата директива е да подобри достъпа до правосъдие при презграничните спорове чрез установяването на минимални общи правила, свързани с правната помощ при такива спорове.

2. Тя се прилага в презгранични спорове по граждански и търговски дела независимо от вида на съда. Тя не се отнася по-специално за данъчни, митнически и административни дела.

3. В настоящата директива „държави членки“ означава държавите членки с изключение на Дания“.

5 Член 2 от тази директива е озаглавен „Презгранични спорове“ и гласи следното:

„1. За целите на настоящата директива презграничен спор е такъв, в който страната по спора, която кандидатства за правна помощ по смисъла на настоящата директива, е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от държавата членка [на сезирания] съд или [от държавата членка по] изпълнен[ие на] решението.

2. Държавата членка, в която е местоживеенето на дадена страна, се определя в съответствие с член 59 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела [ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74].

3. Моментът за определяне дали съществува презграничен спор е времето, когато се внася молбата в съответствие с настоящата директива“.

6 Член 3 от посочената директива е озаглавен „Право на правна помощ“ и е със следното съдържание:

„1. Физическите лица, които са страни п[о] спор, който е обхванат от настоящата директива, имат правото да получат подходяща правна помощ, която да гарантира ефективния им достъп до правосъдие, в съответствие с условията на настоящата директива.

2. Правната помощ се счита за подходяща, когато тя гарантира:

а) предоставяне на съвет преди съдебния процес с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството;

б) правна помощ и представителство в съда, както и [освобождаване] или [поемане на] съдебни разноски на получателя, включително разноските по член 7 и таксите за лица, които са упълномощени от съда да извършват действия по време на съдебния процес.

В държави членки, в които губещата страна поема разноските на насрещната страна, ако получателят загуби делото, правната помощ покрива разноските, които се направени от насрещната страна, ако тя би покрила такива разноски, ако получателят е с местоживеене или с обичайно пребиваване в държавата членка [на сезирания] съд […].

[…]“.

7 Член 5 от Директива 2003/8 е озаглавен „Условия относно финансови средства“ и в параграфи 1 и 2 гласи следното:

„1. Държавите членки предоставят правна помощ на лицата по член 3, параграф 1, които частично или изцяло не са в състояние да поемат съдебните разноски, посочени в член 3, параграф 2, в резултат на тяхното икономическо положение, за да осигурят ефективния им достъп до правосъдие.

2. Икономическото положение на дадено лице се оценява от компетентния орган на държавата членка [на сезирания] съд[…], [като взема предвид] различни обективни фактори, като доход, [наличен] капитал или положение на семейството, включвайки оценка на средствата на лицата, които финансово зависят от кандидата“.

8 Член 7 от същата директива е озаглавен „Разходи, свързани с презграничния характер на спора“ и гласи следното:

„Правната помощ, която е предоставена в държавата членка [на сезирания] съд, обхваща следните разноски, които са директно свързани с презграничния характер на спора:

а) устен превод;

б) писмен превод на документите, които се изискват от съда или от компетентния орган и са представени от получателя и които са необходими за решаване на делото, както и

в) пътните разноски[, които] кандидат[ът трябва да заплати], когато по закон или от съда на държавата членка се изисква физическото присъствие [на съдебното заседание] на лицата, които [са засегнати от предявяването на претенцията] и [когато] съдът реши, че съответните лице не могат да бъдат изслушани […] по друг [приемлив за съда] начин“.

9 Член 8 от Директива 2003/8 е озаглавен „Раз[носки], които се покриват от държавата членка [по] местоживеене или [по] обичайно пребиваване“ и предвижда:

„Държавата членка, в която кандидатстващият за правна помощ има местоживеене или обичайно пребиваване, предоставя правна помощ по член 3, параграф 2[, която е необходима, за да] покри[е]:

а) разноски[те за оказаната] [в тази държава членка] помощ[… от] местен адвокат или [от] друго лице, което има право по закон да дава правни съвети […], [до момента, в който в държавата на сезирания съд е получена молбата за правна помощ в съответствие с тази директива];

б) [разноските за писмен] превод[…] на молба[та] и на необходимите [приложения към нея], когато […] молба[та] е [подадена] пред орган[ите] [на тази] държава членка“.

10 Член 12 от тази директива е озаглавен „Орган, който предоставя правна помощ“ и гласи следното:

„Правната помощ се предоставя или се отказва от компетентния орган на държавата членка, в която се намира съдът, без да се засягат разпоредбите на член 8“.

11 Член 13 от посочената директива е озаглавен „Подаване и предаване на молби за правна помощ“ и гласи следното:

„1. Молбите за правна помощ могат да се подават пред:

а) компетентния орган на държавата членка, в която кандидатът има местоживеене или обичайно пребиваване (предаващ орган); или

б) компетентния орган на държавата членка [на сезирания] съд или в [държавата членка по] изпълн[ение на] решението (получаващ орган).

2. Молбата за правна помощ се попълва, а [приложените] документи се превеждат на:

а) официалния език или [на] един от официалните езици на държавата членка на компетентния получаващ орган, който [е същевременно] един от [официалните] езици на [Съюза]; или

б) друг език, който тази държава членка е посочила, че може да приеме в съответствие с член 14, параграф 3.

[…]

4. Компетентният предаващ орган съдейства на кандидата, като осигурява молбата да бъде придружена от всички подкрепящи документи, които му е известно, че са необходими, за да може да се вземе решение по молбата. Той също съдейства на кандидата с [осигуряването] на […] необходим[ия писмен] превод на [приложените] документи в съответствие с член 8, буква б).

Компетентният предаващ орган предава молбата на компетентния получаващ орган в другата държава членка в срок от 15 дни от получаването на молбата, надлежно попълнена на един от езиците, посочени в параграф 2, както и на [приложените] документи, които са преведени, когато е необходимо, на един от тези езици.

[…]

6. Държавата членка [не] може да събира такси за предоставените услуги в съответствие с параграф 4“.

Германското право

12 Член 114, параграф 1 от Zivilprozessordnung (Гражданскопроцесуален кодекс, наричан по-нататък „ZPO“) предвижда:

„На страна, която поради своето лично и имуществено състояние не може да заплати разноските по заведеното дело, може да заплати само част от тях или може да ги заплати на няколко вноски, се предоставя правна помощ, след като бъде подадена съответна молба, ако предприеманите правни действия за съдебна защита на правата и интересите ѝ имат достатъчно изгледи за успех и не изглеждат очевидно недобросъвестни. По отношение на предоставянето на правна помощ по презгранични спорове в рамките на Европейския съюз се прилагат в допълнение членове 1076—1078“.

13 Член 117 от ZPO предвижда:

„(1) Молбата за предоставяне на правна помощ се подава до съда, разглеждащ делото по същество; […]

(2) Към молбата се прилага декларация от съответната страна за личното и имотното състояние (семейно положение, професия, имущество, доходи и задължения), както и съответните доказателства. […]“.

14 Член 1076 от ZPO гласи:

„По отношение на предоставянето на правна помощ по презгранични спорове в рамките на Европейския съюз по реда на Директива [2003/8] се прилагат членове 114—127a, доколкото по-нататък не е предвидено друго […]“.

15 Член 1078 от ZPO има следното съдържание:

„(1) Компетентен да се произнесе по постъпващите молби за предоставяне на правна помощ по презгранични спорове е съдът, разглеждащ делото по същество, или юрисдикцията, сезирана с принудителното изпълнение. Молбите се съставят на немски език, а към приложените документи се представя техен писмен превод на немски език. […]

[…]“.

16 Член 184, първо изречение от Gerichtsverfassungsgesetz (Закон за устройство на съдилищата) в приложимата му към фактите в главното дело редакция гласи следното:

„Езикът на съдебното производство е немски“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

17 Видно от акта за преюдициално запитване, с писмени молби от 24 септември 2013 г. и от 21 октомври 2013 г. г-н Šalplachta, с местоживеене в Чешката република, сезира Arbeitsgericht Zwickau (Съд по трудови спорове Цвикау, Германия) с искане Elektroanlagen & Computerbau да бъде осъдено да му заплати дължимо трудово възнаграждение. Наред с това искане ищецът в главното производство моли също така да му бъде предоставена правна помощ в първоинстанционното производство.

18 С писмена молба от 27 ноември 2013 г. ищецът в главното производство моли обхватът на предоставената правна помощ да бъде разширен до разноските за писмен превод на немски език на документите относно неговите доходи и имуществено му състояние, преведени от преводаческа агенция със седалище в Дрезден (Германия).

19 С определение от 8 април 2014 г. Arbeitsgericht Zwickau (Съд по трудови спорове Цвикау) предоставя на жалбоподателя правна помощ в първоинстанционното производство, но отказва да разшири нейния по отношение на разноските за писмен превод на посочените документи.

20 Подадената от ищеца в главното производство жалба срещу този отказ е отхвърлена от Landesarbeitsgericht Chemnitz (Областен съд по трудови спорове Хемниц) с решение от 15 април 2015 г. Този съд по-специално посочва, че съгласно разпоредбите на Директива 2003/8 разноските за писмен превод на приложените документи към молбата за правна помощ се поемат, когато тази молба се подава до предаващия орган по смисъла на член 13, параграф 1, буква а) от тази директива, тоест до компетентния орган на държавата членка, в която

кандидатът има местоживеене или обичайно пребиваване. За разлика от това тези разпоредби не предвиждат поемането на тези разходи, когато молбата се подава, както в настоящия случай, директно до получаващия орган по смисъла на член 13, параграф 1, буква б) от посочената директива, тоест до компетентния орган на държавата членка на сезирания съд, или на държавата членка, в която следва да се изпълни съдебното решение.

21 Освен това запитващата юрисдикция счита, че съгласно членове 114 и 1078 от ZPO правната помощ може да включва само разходите, свързани със съдебното производство. Следователно тази помощ не покрива разноските за писмен превод на документите, които следва да бъдат представени в рамките на производството по разглеждане на молбата за предоставяне на правна помощ, тъй като тези разноски се разглеждат като направени извън съдебното производство.

22 Ищецът в първоинстанционното производство по главното дело подава жалба срещу това решение пред Bundesarbeitsgericht (Федерален съд по трудови спорове, Германия). Този съд счита, че Директива 2003/8 не позволява да се определи по достатъчно ясен начин дали и в каква степен държавата членка на сезирания съд, трябва да поеме разходите за писмен превод на документите, приложени към молбата за правна помощ, когато, както в главното дело, кандидатът за правна помощ сам е възложил превода на тези документи и е подал молбата си направо пред компетентния да разреши делото по същество съд, който е компетентен също да се произнесе по посочената молба в качеството си на получаващ орган по смисъла на член 13, параграф 1, буква б) от тази директива. Жалбоподателят обаче изтъква, че отказът да се разшири обхватът на правната помощ по отношение на разноските за писмен превод на тези документи, дори да се предположи, че той представлява ограничение на ефективния достъп до правосъдие, преследвало законосъобразна цел, а именно да разтовари държавния бюджет на държавата членка на сезирания съд от разноските, които следва по-скоро да бъдат поети от държавата членка, в която кандидатът има местоживеене или обичайно пребиваване.

23 При тези условия Bundesarbeitsgericht (Федерален съд по трудови спорове) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Изисква ли правото на физическо лице на достъп до правосъдие при презграничен спор по смисъла на членове 1 и 2 от [Директива 2003/8] предоставяната от Федерална република Германия правна помощ да обхваща направените от молителя разноски за писмен превод на декларацията и на приложенията към молбата за предоставяне на правна помощ, при положение че молителят е поискал предоставянето на правна помощ едновременно с предявяването на иска пред разглеждащият главното дело съд, който е и получаващ орган по смисъла на член 13, параграф 1, буква б) от Директивата, като молителят сам е организирал изготвянето на превода?“.

По преюдициалния въпрос

24 С отправения преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали членове 3, 8 и 12 от Директива 2003/8 в тяхната взаимовръзка следва да бъдат тълкувани в смисъл, че правната помощ, предоставяна от сезирания съд на държавата членка, в която дадено физическо лице с местоживеене или обичайно местопребиваване в друга държава членка е подало молба за предоставяне на правна помощ в рамките на презграничен спор, следва да включва и направените от това лице разноски за писмен превод на приложените документи, необходими за разглеждане на тази молба.

25 За да се отговори на този въпрос, следва да се припомни, че съгласно съображение 5 от Директива 2003/8 тя има за цел да насърчи прилагането на правна помощ при презгранични граждански и търговски дела, така че да се осигури на лица, които не разполагат с достатъчно ресурси, ефективен достъп до правосъдие в съответствие с член 47, трета алинея от Хартата на основните права.

26 В действителност, както се посочва в съображение 6 от тази директива, нито липсата на финансови ресурси на лице, което е страна по спора, нито трудностите, възникващи от презграничния обхват на спора, не е допустимо да възпрепятстват ефективния достъп до правосъдие.

27 В това отношение от посочената директива следва, че езиковите бариери не бива да препятстват възможността за лицата с местоживеене или обичайно пребиваване в дадена държава членка, различна от тази на сезирания съд, да упражни в пълнота правата си пред съдилищата на друга държава членка, когато езикът на производството на последната държава членка е различен от езика в първата държава членка. Това изискване се отнася също така и до документи и приложенията към молбата, които поради презграничния характер на спора са съставени на език, който е различен от езика на производството, и затова трябва да бъдат преведени.

28 В този контекст член 3, параграфи 1 и 2 от посочената директива гарантира правото на физическите лица, които са страни по презграничен спор по граждански и търговски дела, да получат „подходяща“ правна помощ.

29 Що се отнася до процедурата за подаване на молба за правна помощ, член 13, параграф 1 от същата директива предвижда, че за да се гарантира ефективен достъп до правосъдие, кандидатът разполага с две възможности: да може да подаде молба за правна помощ или до компетентния орган на държавата членка, в която е неговото местоживеене или обичайно пребиваване, който в член 13, параграф 1, буква а) от тази директива е определен като „предаващият орган“, или до компетентния орган на държавата членка на сезирания съд или в която се изпълнява съдебното решение, който орган е определен в член 13, параграф 1, буква б) от същата директива като „приемащият орган“.

30 Що се отнася до обхвата на правната помощ, на първо място, член 3, параграф 2 от Директива 2003/8 постановява, че тази помощ се счита за „подходяща“, когато гарантира на лицето, подало молба за предоставяне на съвет преди съдебния процес, правна помощ и процесуално представителство пред съд, както и освобождаване или поемане на съдебните разноски, включително и, при необходимост, на евентуалните разходи, направени от насрещната страна, в случай че получилото правна помощ лице загуби делото.

31 На следващо място, съгласно член 7 от Директивата, правната помощ, предоставена в държавата на сезирания съд, включва поемане на разноските, които са пряко свързани с презграничния характер на спора, по-специално разходите за устен превод, разходите за писмен превод на представени от получателя на правната помощ документи, които са изискани от съда или от компетентния орган и са необходими за решаване на делото, както и евентуалните пътни разноски, които заявителят трябва да направи.

32 Накрая, член 8 от посочената директива, озаглавен „Раз[носки], които се покриват от държавата членка [по] местоживеене или [по] обичайно пребиваване“ предвижда, че тази държава членка поема направените на нейна територия разноски във връзка с помощта, оказана от местен адвокат или от друго лице, което има право по закон да дава правни съвети — до момента, в който молбата за правна помощ е получена в държавата членка на сезирания съд, както и разходите за писмен превод на молбата за правна помощ и приложените документи, необходими за да бъде разгледана тази молба, когато тя е подадена до органите на държавата членка по местоживеене или по обичайно пребиваване.

33 В конкретния случай запитващата юрисдикция обосновава настоящото преюдициално запитване с изпитваните съмнения относно идентификацията на държавата членка, която трябва да осигури поемането на разноските за писмен превод на приложените документи, необходими за да бъде разглеждана молбата за предоставяне на правна помощ, когато кандидатът се е възползвал от възможността, предвидена в член 13, параграф 1, буква б) от Директива 2003/8, и е изпратил това искане направо на получаващия орган.

34 Необходимо е да бъде установено, на първо място, че правната помощ, от която трябва да може да се ползва всяко физическо лице, което е страна по презграничен спор, трябва, съгласно използваните в член 3, параграф 2 от същата директива термини, да бъде „подходяща помощ“, за да се гарантира ефективният достъп до правосъдие.

35 Все пак подаването на молба за предоставяне на правна помощ, без значение дали това е направено пред предаващия орган или пред приемащия орган, както отбелязва по същество генералният адвокат в точка 42 от представеното заключение, представлява предварително условие за гарантирането на ефективен достъп до правосъдие, който Директивата има за цел да гарантира съгласно член 47, параграф 3 от Хартата на основните права.

36 В този контекст следва да се отбележи, че в системата на Директива 2003/8 са от особено значение документите, приложени към молбата за предоставяне на правна помощ. Действително, съгласно член 5, параграф 1 от тази директива правната помощ се предоставя на лица, които изцяло или отчасти не са в състояние да поемат съдебните разноски поради икономическото положение, в което се намират. Съгласно член 5, параграф 2 от посочената директива икономическото положение на дадено лице се оценява от компетентния орган на държавата членка на сезирания съд, като се вземат предвид различни обективни фактори, като доходи, наличен капитал или семейно положение. Ето защо, ако молителят не представи определени документи, удостоверяващи неговото лично и финансово положение, молбата за предоставяне на правна помощ не може да бъде уважена. Посочените документи съставляват предварително условие за получаването на тази помощ.

37 На второ място, следва да се припомни, че съгласно член 12 във връзка със съображение 23 от Директива 2003/8 правната помощ се предоставя или се отказва от държавата членка на сезирания съд, „без да се засягат разпоредбите на член 8“ от същата директива.

38 За целите на главното дело обаче следва да се посочи, че съгласно член 8, буква б) от посочената директива държавата членка, в която потърсилият правна помощ има местоживеене или обичайно местопребиваване, предоставя правната помощ, необходима за покриване на разходите за писмен превод на молбата и на приложенията към нея, необходими за нейното разглеждане, „когато […] молба[та] се внася пред орган[ите на тази] държава членка“.

39 В този контекст уточнението, направено в член 8, буква б), последно изречение от Директива 2003/8, трябва да се тълкува в смисъл, че не въвежда условие, което кандидатите за правна помощ трябва във всички случаи да изпълнят, за да могат да се ползват от покриването на посочените разноски, като това уточнение по-скоро се ограничава да идентифицира хипотезата, в която получателят на правната помощ може да получи покриване на тези разноски в държавата по неговото местоживеене или по неговото обичайно пребиваване, без при това да се изключва възможността за поемане на тези разноски, когато, както в главното производство, молбата е подадена в държавата членка на сезирания съд.

40 С други думи, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 53 от представеното заключение, член 8, буква б) от Директива 2003/8 трябва да се тълкува в смисъл, че — като изключение от общото правило, налагащо държавата членка на сезирания съд да поема

разноските, свързани с презграничния характер на спора — държавата членка по местоживеене или по обичайно пребиваване поема разходите за писмен превод на молбата за правна помощ и приложенията към нея, необходими за нейното разглеждане.

41 На трето място, следва да се констатира, че ако се изключи възможността държавата членка на сезирания съд да поема разноските за писмен превод на приложените документи, необходими за разглеждането на молба за правна помощ, това би било в противоречие с преследваните от Директива 2003/8 цели, припомнени в точки 25—27 от настоящото решение, отнасящи се до ефективния достъп до правосъдие при презгранични спорове, тъй като подобно изключване би санкционирало кандидата за правна помощ, когато той реши да подаде молбата си за правна помощ направо пред получаващия орган.

42 Всъщност, както следва от точка 29 от настоящото решение, член 13 от Директива 2003/8 предвижда, че кандидатът за правна помощ може да избира между два алтернативни възможности, като никоя от тях не се ползва с предимство пред другата, и това позволява на кандидата да подаде молбата си за правна помощ или пред предаващият орган, или пред приемащия орган.

43 Ако обаче разноските за писмен превод на приложените документи, необходими за разглеждане на молба за правна помощ, се поемаха единствено когато кандидатът за правна помощ се обръщаше към компетентните органи на държавата членка по неговото местоживеене или по обичайното му пребиваване, това би довело до ситуация, в която получаването на правна помощ за тези разноски би зависело от процесуалната възможност, избрана от заинтересованото лице, и би лишило от смисъл член 13, параграф 1, буква б) от Директива 2003/8, който предвижда възможността за подаване на молбата за правна помощ направо до получаващия орган.

44 Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 46 от представеното заключение, подобно изключване би могло да доведе до по-тежко процесуално разрешение за кандидата за правна помощ. В действителност, вместо да подаде молбата за правна помощ директно до съда, компетентен да разгледа спора по същество, кандидатът би бил принуден да иска образуването на две отделни производства: първото пред компетентния съд на държавата членка на сезирания съд, за да се спазят процесуалните срокове, и другото — пред органите на държавата членка, в която има местоживеене или обичайно местопребиваване — с цел да получи възстановяване на разноските във връзка с молбата за правна помощ.

45 Следователно подобно положение би препятствало упражняването на правото на ефективен достъп до правосъдие, що се отнася до лицето, страна по презграничен спор, което не притежава необходимите средства, за да заплати съдебните разноски, и което се намира в по-трудно положение поради презграничния характер на посочения спор.

46 Освен това следва да се уточни, че съгласно самото ѝ заглавие Директивата 2003/8 е призвана да „подобрява[…] достъпа до правосъдие при презгранични спорове“, като замени системата на сътрудничество в областта на правната помощ, установена с Европейското споразумение на Съвета на Европа за предаване на молби за правна помощ, подписано в Страсбург на 27 януари 1977 г., което предвижда механизми за уведомяване и предаване, без обаче да разглежда въпроса за обхвата на правната помощ в държавата на сезирания съд.

47 С оглед на изложеното на отправения преюдициален въпрос трябва да се отговори, че членове 3, 8 и 12 от Директива 2003/8 в тяхната взаимовръзка следва да бъдат тълкувани в смисъл, че правната помощ, предоставяна от сезирания съд на държавата членка, в която дадено физическо лице с местоживеене или обичайно местопребиваване в друга държава членка е

подало молба за предоставяне на правна помощ в рамките на презграничен спор, следва да включва и направените от това лице разноски за писмен превод на приложените документи, необходими за разглеждане на тази молба.

По съдебните разноски

48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Членове 3, 8 и 12 от Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 година за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове, в тяхната взаимовръзка, следва да бъдат тълкувани в смисъл, че правната помощ, предоставяна от сезирания съд на държавата членка, в която дадено физическо лице с местоживеене или обичайно местопребиваване в друга държава членка е подало молба за предоставяне на правна помощ в рамките на презграничен спор, следва да включва и направените от това лице разноски за писмен превод на приложените документи, необходими за разглеждане на тази молба.

Подписи